

Περίγραμμα Μαθήματος

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	PHL_Γ812	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων)	Επιστημονικής περιοχής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ & ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική. Για μη ελληνόφωνους φοιτητές, δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης ως <i>reading course</i> με ξένη βιβλιογραφία και εκπόνηση γραπτής ατομικής εργασίας στα Αγγλικά και αξιολόγηση φακέλου με ασκήσεις ή/και θεωρητικά/πρακτικά προβλήματα.		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με ξένη βιβλιογραφία και γραπτές εργασίες στα αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο θεωρητικό επίπεδο, στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αντιλαμβάνονται την εξέλιξη της γλωσσολογικής θεωρίας και σκέψης κατά την πορεία της διαμόρφωσής της.
- Να μπορούν να σηματοδοτήσουν τους βασικούς σταθμούς μέσα στην εξέλιξη της σκέψης.
- Να μπορούν να αξιολογήσουν πώς συνέβαλε το κάθε στάδιο στη διαμόρφωση της σύγχρονης γλωσσολογικής σκέψης.
- Να μπορούν να επιχειρηματολογήσουν –ανάλογα με τις προτιμήσεις τους– σε σχέση με το κάθε θεωρητικό μοντέλο.
- Να συνδέουν τη γραμματική περιγραφή με το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει διαμορφωθεί.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων, το τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να παρουσιάσουν τα βασικά σημεία ενός θεωρητικού πλαισίου ενταγμένου μέσα σε μια εποχή.
- Να δείξουν πώς συνδέεται μια θεωρία με το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει διαμορφωθεί.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αυτόνομη εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σε αυτό το μάθημα, εξετάζεται η εξέλιξη της γλωσσολογικής θεωρίας και σκέψης από τις πρώτες γραμματικές περιγραφές μέχρι σήμερα. Η εστίαση είναι σε ζητήματα όπως ποια είναι τα βασικά ερωτήματα της γραμματικής περιγραφής ανάλογα με την εποχή, πως διαμορφώνεται η θεωρία ανάλογα με το πλαίσιο της κάθε εποχής, πως συνδέεται η γραμματική περιγραφή με άλλους επιστημονικούς κλάδους. Το μάθημα δεν έχει ιστορικό χαρακτήρα, αλλά επιστημολογικό και θεωρητικό προσανατολισμό με την έννοια ότι δεν θα δίνεται μεγάλο βάρος στην εξέταση του ιστορικού πλαισίου, αλλά σε ζητήματα θεωρίας. Παράλληλα θα εξετάζονται ζητήματα θεωρητικών μοντέλων, όπως ο δομισμός, η γενετική γραμματική και η γνωσιακή γραμματική χωρίς να δίνεται βάρος στον σχετικό φορμαλισμό.

Θεματολογία

- Γλωσσολογική σκέψη και θεωρία πριν τις φορμαλιστικές θεωρίες
- Σχέση γλωσσολογίας και φιλολογίας
- Ο φορμαλισμός στη σύγχρονη γλωσσολογική θεωρία
- Προσέγγιση της γραμματικής μέσα σε διάφορα θεωρητικά πλαίσια
- Ζητήματα γραμματικής περιγραφής ανάλογα με το πλαίσιο

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39
	Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη (μέσω ασκήσεων και ερωτήσεων)	39
	Επανάληψη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	44
	Εξετάσεις	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης	Το μάθημα θα εξετάζεται με δύο εναλλακτικούς τρόπους Γραπτές εξετάσεις <ul style="list-style-type: none"> • Το μάθημα θα εξεταστεί με γραπτές εξετάσεις διάρκειας 3 ωρών στο τέλος του εξαμήνου. 	

	<ul style="list-style-type: none">• Οι γραπτές εξετάσεις θα περιλαμβάνουν δύο μέρη: στο πρώτο μέρος θα γίνει εξέταση των θεωρητικών γνώσεων των διδασκομένων (ορισμοί, βασικές έννοιες κ.ά.), ενώ στο δεύτερο μέρος θα γίνει εξέταση της μεθοδολογίας βάσει ασκήσεων.• Οι ερωτήσεις θα είναι ανοιχτού τύπου (σύντομης ή εκτενούς ανάπτυξης), για να ελεγχθεί αν οι διδασκόμενοι είναι σε θέση να εξηγήσουν και να επιχειρηματολογήσουν σχετικά με τα όσα έχουν διδαχθεί. <p>Απαλλακτική εργασία</p> <p>Όσοι φοιτητές το επιλέξουν έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν απαλλακτική εργασία έκτασης 3.000-4.000 λέξεων. Το θέμα της εργασίας επιλέγεται από τους ίδιους τους φοιτητές μέσα από τα θέματα που έχουν συζητηθεί στην αίθουσα. Στόχος είναι να εκπαιδευτούν στο να θέτουν ερωτήματα και να εκπονήσουν μία μικρή μελέτη βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας (χρονοδιάγραμμα, ακαδημαϊκή γραφή, συγκέντρωση βιβλιογραφίας).</p> <p>Οι πληροφορίες αξιολόγησης αναρτώνται στην αρχή του εξαμήνου στην ιστοσελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα e-class.</p>
--	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Ξενόγλωσση</p> <p>Blevins, J. P. 2013. Word-Based Morphology from Aristotle to Modern WP (Word and Paradigm Models). In Allan, Keith (ed.), <i>The Oxford Handbook of the History of Linguistics</i>, 375-395. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Harris, P.R., Harris, R., & Taylor, T. 1997. <i>Landmarks In Linguistic Thought Volume I: The Western Tradition from Socrates to Saussure</i> (2nd ed.). London & New York: Routledge.</p> <p>Kaltz Barbara & Odile Leclercq. 2015. Word-formation research from its beginnings to the 19th century. In P. Muller, I. Ohnheiser, S. Olsen and F. Rainer (eds.) Volume 1 <i>Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe</i>. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, 22-37.</p> <p>Morpurgo Davies, Anna. 2014. <i>History of Linguistics Volume IV: Nineteenth-Century Linguistics</i> (edited by Giulio Lepschy). London & New York: Routledge.</p> <p>Percival, W. K. 1969. Nineteenth century origins of twentieth century structuralism. <i>Papers from the 5th Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society</i> 5, 416-420.</p>
--

Robins, R. H. 1997. *A short history of linguistics* (4th edition). London and New York: Routledge.

Ελληνόγλωσση

Δελβερούδη, Ρ. 2019. «Από τον Σοφιανό στον Τριανταφυλλίδη. Για μια ιστορία των γραμματικών της νέας ελληνικής». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 39, 361-374.

Μανωλέσσου, Ιώ & Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού. 2011, «Γραμματικές της Νεότερης Ελληνικής: Από το Νικόλαο Σοφιανό (περ. 1550) έως το Δημήτριο Βενιέρη (1799)». Στο Γ. Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το γλωσσικό ζήτημα: Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 103-121.

Παπαναστασίου, Γιώργος. χχ. «Γραμματικές της νέας ελληνικής» στον *Εγκυκλοπαιδικό Οδηγό* http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_d8/d_8_thema.htm

Τσίγκου, Μαρία. 1992. Οι γραμματικές της νέας ελληνικής που εκδόθηκαν στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων αιώνων. Στο Χρήστος Κλαίρης (επιμ.), *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου για τη σύγχρονη ελληνική γλώσσα* (Σορβόνη, 14-15 Φεβρουαρίου 1992). Αθήνα: ΟΕΔΒ.